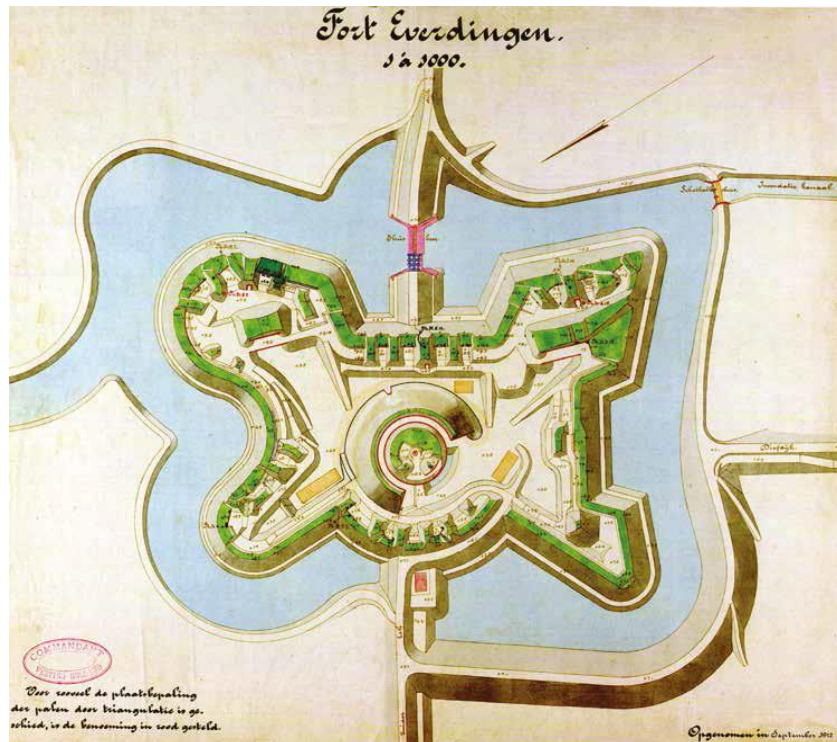

BELEIDSPLAN Stichting Werk aan het Fort

**Stichting Werk aan het Fort
Noodweg 2
4121KK Everdingen**

maart 2016

Inhoudsopgave

- I. Inleiding: doel van Stichting Werk aan het Fort
- II. Werkzaamheden van Stichting Werk aan het Fort
- III. Organisatiestructuur Stichting Werk aan het Fort
- IV. Fondsenwerving
- V. Beheer en besteding van vermogen
- VI. Communicatie en publiciteit

Bijlage : Beschrijving Fort Everdingen

I. Inleiding: doel Stichting Werk aan het Fort

Stichting Werk aan het Fort is in december 2015 opgericht om te werken aan behoud van Fort Everdingen en de daarop aanwezige natuur en het toegankelijk maken van het fort en om zich in te zetten voor het realiseren van werkdagbestedings- en re-integratie mogelijkheden op Fort Everdingen.

Twee jaar geleden heeft de Explosieven Opruimings Dienst van Defensie Fort Everdingen verlaten en is het fortcomplex beschikbaar gekomen voor hergebruik. De gemeenten Culemborg en Vianen (de gemeentegrens ligt precies over het fort) wensten een publieke functie aan het fort te geven. Samen met de Dienst Landelijk Gebied is een ruimtelijk kader en een selectieleidraad opgesteld voor een aanbesteding. Brouwerij Duits&Lauret kwam als beste uit de selectie. Een belangrijk criterium hierbij was het toegankelijk maken van het fort. In april 2015 is Fort Everdingen door het ministerie van Defensie overgedragen aan de brouwerij om het gebied te herontwikkelen.

Fort bij Everdingen is een imposant fort dat samen met Fort Honswijk en de Lek kon zorgen voor een hermetische afsluiting van de regio. Het complex van ongeveer 10 ha bestaat uit een fortgracht en een forteiland met daarop een aantal - grotendeels monumentale - gebouwen. Het fort is een rijksmonument en is onderdeel van één van de meest bijzondere verdedigingslinies van Nederland: de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het fort is van grote militair cultuurhistorische, maar ook natuurlijke en landschappelijke waarde. Het heeft een bijzondere belevingswaarde. Fort Everdingen en haar drie sluizen zijn een belangrijk onderdeel in de identiteit van de Waterlinie als Unesco-werelderfgoed dat het kabinet beoogt te realiseren.

Helaas zijn veel van de rijksmonumentale gebouwen op het fort in slechte staat. Voor het achterstallig onderhoud en herstel van de gebouwen is veel geld benodigd. Bovendien ontbreekt op het terrein nog de infrastructuur voor het ontvangen van gasten/ bezoekers. Dit vergt forse investeringen. Wij willen ons inzetten om deze investeringen mogelijk te maken, zodat het fort openbaar toegankelijk wordt.

Wij willen daarnaast op het fort zinvolle participatiemogelijkheden realiseren voor mensen in een sociaal-maatschappelijk geïsoleerde positie in samenwerking met Brouwerij Duits & Lauret. Bij de herontwikkeling zijn de volgende activiteiten beoogd: opzet van een brouwerij, inrichting van een proeflokaal/ horecagelegenheid, opzet van een camping, het realiseren van trekkershutten, verhuur van vergaderruimte en verhuur van fietsen/ kano's. Daarnaast is er een kleinschalige productieruimte voor azijn en mosterd en wordt een moestuin aangelegd. Er zal ook een streekwinkeltje geopend worden waar deze producten en andere producten uit de omgeving verkocht kunnen worden. De groene omgeving leent zich uitstekend voor het realiseren van schitterende groenprojecten. Bij al deze activiteiten, alsmede bij het onderhoud en de restauratie van gebouwen, kunnen mensen participeren als deelnemer in het kader van dagbesteding of als re-integrant. Door deel te nemen aan activiteiten op het fort kunnen deelnemers andere mensen ontmoeten. Samen dingen ondernemen verbindt mensen met elkaar. Zowel de horecagelegenheid als andere gebouwen op het fort kunnen een mooie ontmoetingsplek vormen voor mensen uit de buurt, maar ook voor mensen uit de hele regio. De dagbesteding kan zorgen voor verbeterde psychische en fysieke gezondheid. Door zich nuttig te voelen, kan het gevoel van eigenwaarde stijgen. Daarnaast kunnen de deelnemers vaardigheden opdoen die nuttig zijn voor participatie op de arbeidsmarkt.

Fort Everdingen is een landelijke locatie met toeristische potentie. Daardoor zullen er voldoende bezoekers zijn voor de horecagelegenheid, het winkeltje en zal er veel belangstelling zijn voor de overnachtingsmogelijkheden. Met name vanwege de combinatie van gebouwen en groen is de locatie zeer geschikt voor het realiseren van een 'zorgbrouwerij'.

II. Werkzaamheden Stichting Werk aan het Fort

De activiteiten van de stichting zijn toegespitst op de volgende terreinen:

- Het behouden, renoveren en restaureren van het culturele en maatschappelijke erfgoed in Nederland.
- Het bevorderen van de belangstelling voor en het uitdragen van het culturele en maatschappelijke erfgoed in Nederland zodat een breed publiek daarvan kennis kan nemen.
- Het ondersteunen en helpen ontwikkelen van voorzieningen voor dagbesteding voor mensen met een beperking ter bevordering van zelfstandig werken, alsmede de maatschappelijke en arbeidsintegratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Het behouden, beheren, ontwikkelen en voor het publiek toegankelijk maken van de natuurwaarden van het culturele en maatschappelijke erfgoed in Nederland.

Dit trachten wij te realiseren door:

- het organiseren van activiteiten en projecten ter verkrijging van naamsbekendheid, financiële ondersteuning en donateurs;
- het ontwikkelen en onderhouden van contacten die de activiteiten, voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, ondersteunen;
- het werven van fondsen om activiteiten, (hulp)middelen en/of investeringen, die de stichting uitvoert, te financieren;
- het bemiddelen bij het verwerven van fondsen voor regionale voorzieningen bij de betreffende instanties;
- het opbouwen van een vriendenkring voor de stichting;
- het inzamelen van gelden die al of niet gericht zijn op speciale projecten die in verband staan met de doelstelling;
- inzet van vrijwilligers, bijvoorbeeld voor groenonderhoud en onderhoud van de gebouwen;
- het zorg dragen voor informatievoorziening over het belang en de historie van Fort Everdingen en de daarop aanwezige natuurwaarden, bijvoorbeeld door de realisatie van informatiepanelen en het verzorgen van rondleidingen en het creëren van publiciteit;
- het beheer en toedelen van binnen de stichting geormerkte middelen bestemd voor bijzondere projecten.

De Stichting participeert samen met brouwerij Duits & Lauret in het project Samen Sterk Samenwerk met als doel mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt participatiemogelijkheden te bieden.

In 2016 willen wij door middel van fondsenwerving een eerste aanvang maken met het herstellen en aanpakken van achterstallig onderhoud van gebouwen op het fort. Gestart zal worden met herstel van Artillerieloods 3. Hierin zal een horecagelegenheid komen met uitzicht op de brouwerij via een glazen tussenwand. De bezoekers van het fort zullen hier ontvangen kunnen worden. Deze loods is een houten gebouw uit 1877. Voor een foto, zie bijlage 3. De loods ligt centraal op het fort en heeft een gaaf bewaard interieur. De loods is 20 meter lang en 7,5 meter breed.

Daarnaast willen wij door middel van fondsenwerving de aanleg van sanitair mogelijk maken in de Schietbunker, zodat bezoekers van het fort gebruik kunnen maken van een toilet. Hiervoor is aanleg van divers leidingwerk en riolering noodzakelijk. Om het fort openbaar toegankelijk te maken, zullen veiligheidsvoorzieningen aangebracht worden en een parking aangelegd worden. Het achterstallig onderhoud van de fortwachterswoning zal aangepakt worden, zodat een beheerder toezicht kan houden op het fort.

Ook is de ambitie om het herstel van ruimtes van de Contrescarp mogelijk te maken.

Het fort zal opengesteld worden voor het publiek zodra het sanitair, het parkeerterrein en de veiligheidsvoorzieningen zijn aangelegd en de bezoekers ontvangen kunnen worden in de horecagelegenheid. De planning is om het fort te openen in mei.

Er zal met behulp van fondsenwerving een informatiecentrum worden ingericht op het fort.

Watermanagement en de achtergronden van dit unieke militair historisch erfgoed krijgen hier de volle aandacht o.a. door het plaatsen van stijlvolle informatiepanelen, het verzorgen van rondleidingen en lezingen. Er zal een klompenpad over het fort aangelegd worden, zodat ook wandelaars uit de omgeving uitgenodigd worden om het fort te bezichtigen. Ook het Jan Blankenpad (een interactieve ontdekkingstocht door de uiterwaarden van Werk aan het Spoel in Culemborg naar Fort Everdingen)

zal na de dijkverzwaring in 2016 over de noordelijke fortwal gaan lopen. Het totaal aantal verwachte bezoekers per jaar inclusief wandelaars is 22.500. Impressies van het fort zijn opgenomen in een bijlage met afbeeldingen.

In 2017/ 2018 willen wij met behulp van fondsenwerving herstel van de loodsen 1 en 2 en van enkele ruimtes van de Contrescarp mogelijk maken.

Dit alles willen wij aanpakken voor zover dekking mogelijk is.

Planning 2016 - 2020

2016	<ul style="list-style-type: none"> - Aanpak achterstallig onderhoud en renovatie loods 3 - Aanpak achterstallig onderhoud en herstel enkele ruimtes contrescarp - Water, elektriciteit, riool en leidingwerk aanleggen (eerste deel) - Sanitair creëren in de Schietbunker - Veiligheidsvoorzieningen voor publiek - Aanleg parking - Opening van het fort - Aanleg en opening Klompenpad en Jan Blankenpad over het fort - Start dagbesteding voor volgende activiteiten: ondersteunende werkzaamheden in de brouwerij, groenvoorziening, onderhoud, bediening klanten in proeflokaal, schoonmaak, verkoopactiviteiten, ondersteuning bij azijn- en mosterdproductie, verzorgen kleinvee, logistieke werkzaamheden (bediening heftruck, opslag, in- en uitvoer), rondleidingen verzorgen, cadeaupakketjes samenstellen, walnoten en kastanjes verzamelen
2017 met doorloop in 2018	<ul style="list-style-type: none"> - Aanpak achterstallig onderhoud en renovatie loods 1 - Aanpak achterstallig onderhoud en renovatie loods 2 - Aanpak achterstallig onderhoud en herstel enkele ruimtes contrescarp - Uitbreiding dagbestedingsactiviteiten met voorbereidingsactiviteiten voor verhuur zalen, waaronder catering, zaalinrichting en ontvangst gasten, verhuuradministratie (voor kano's en fietsen), klanten ontvangen en instrueren, onderhoud fietsen en kano's, afvullen, onderhoud, etiketteren en schroten, voorbereidingsactiviteiten voor overnachtingen (waaronder schoonmaken ruimtes, ontvangst gasten) en werkzaamheden in moestuin - Start arbeidsreïntegratietrajecten -Water, elektriciteit, riool en leidingwerk aanleggen (tweede deel) - Inrichting historische moestuin
2019 - 2025	<ul style="list-style-type: none"> - Aanpak achterstallig onderhoud overige gebouwen: Torenfort, bomvrije gebouwen A1 en A2, Kruitkamers 1, 2 en 3.

De Monumentenwacht heeft in een quick scan rapport van mei 2014 aangegeven welk onderhoud de komende jaren aangepakt moet worden op Fort Everdingen en welke kosten daarmee gemoeid zijn. Voor de Torenfort zijn de volgende zaken benoemd: gevels € 98,250, vensters € 2.860, glas/ schilderwerk € 15.600, goten/ hemelwaterafvoeren € 12.000, interieur € 11.700, totaal: € 140.410. Onbekend is of hierin ook de lekkage in de toren is meegenomen. Vermeld staat dat de binnenzijde van de toren niet geïnspecteerd is; wellicht zijn daarom niet alle gebreken in de berekening opgenomen.

Voor het bomvrije gebouw A1 (remisegebouw) staat het volgende achterstallig onderhoud vermeld: gevels: € 22.665, vensters € 7.200, totaal € 29.825. Ook hier is de binnenzijde niet geïnspecteerd.

Voor het bomvrije gebouw A2 (remisegebouw) is het volgende opgenomen in het rapport: gevels € 6.875, buitenpleisterwerk € 1.750, vensters € 2.420, glas/ schilderwerk € 5.404, totaal: € 16.449. Ook hier is de binnenzijde niet geïnspecteerd.

Voor kruitkamer 1 (gebouw E) staat het volgende achterstallig onderhoud vermeld: gevels € 4.370, buitenpleisterwerk € 525, glas/ schilderwerk € 4.500, totaal: € 9.395. Ook hier is de binnenzijde niet geïnspecteerd.

Voor kruitkamer 2 (gebouw I) is het volgende opgenomen in het rapport: gevels € 745, buitenpleisterwerk € 1.400, deuren/ poortjes/ toegangen € 1.600, totaal: € 3.745. Ook hier is de binnenzijde niet geïnspecteerd.

Voor kruitkamer 3 is het volgende opgenomen in het rapport: gevels € 3.245, buitenpleisterwerk € 1.400, deuren/ poortjes/ toegangen € 1.600, totaal € 6.245. Ook hier is de binnenzijde niet geïnspecteerd.

Zodra de dekking hiervoor gereed is, gaan wij ons inzetten voor herstel van deze gebouwen.

III. Organisatiestructuur Stichting Werk aan het Fort

De stichting bestaat uit minimaal drie en maximaal 5 bestuurders, die voor een periode van vier jaar benoemd worden en telkens voor eenzelfde periode kunnen worden herbenoemd. Het bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter, secretaris en penningmeester. De functies van secretaris en penningmeester kunnen door één persoon worden vervuld. Het bestuur is belast met het besturen van de stichting en vertegenwoordigt deze. Op dit moment bestaat de stichting uit 3 bestuurders: de heer M.A.J. Hubregtse, mevrouw A.M. Wensing en mevrouw P.W. van Arnhem.

Behoudens gemaakte (on-)kosten voor de vergaderingen geeft de stichting geen vergoedingen, beloningen of vacatiegelden aan haar bestuursleden.

In opdracht van het bestuur geeft een (vrijwillige) coördinator leiding aan het team van vrijwilligers.

IV. Fondsenwerving

Op diverse wijzen zullen fondsen worden verworven:

1. Subsidies
2. Aanschrijving van fondsen
3. Sponsoring door het bedrijfsleven
4. Bijdragen van donateurs

Het accent zal de eerste jaren liggen op de verwerving van subsidies en het aanschrijven van fondsen.

V. Beheer en besteding van vermogen

De verworven fondsen worden door het bestuur van de stichting beheerd en namens het bestuur door de penningmeester. De binnengekomen bijdragen worden op een rekening gezet, waar directe opname voor besteding mogelijk is. Het vermogen wordt optimaal risicomijdend beheerd. Het beleid ten aanzien van het vermogen is:

- Vermogensopbouw is geen doelstelling van de stichting
- Jaarlijks is 100% van het vermogen beschikbaar voor aanvragen en projecten.
- Inkomsten vanuit schenkingen en legaten met een specifieke bestemming worden uiterlijk binnen 5 jaar besteed, tenzij dit anders beschreven staat in de schenkingsakte of het testament. Hiervoor wordt in de administratie een apart overzicht bijgehouden.

Het vermogen van de Stichting zal worden gevormd door:

- a. subsidies, giften en andere bijdragen;
- b. schenkingen, erfstellingen en legaten;
- c. alle andere verkrijgingen en baten.

De besteding van de fondsen behoort tot de verantwoordelijkheid van het bestuur. De ontvangen middelen worden aangewend voor bestedingen volgens de doelstellingen van de stichting. Het bestuur bepaalt voor welke activiteiten de middelen worden aangewend. Bij bestedingsbesluiten houdt het bestuur zowel het belang van de ondersteuning van de verschillende activiteiten op het fort in het oog alsook de herkenbaarheid van de ondersteunde activiteiten voor het publiek.

VI. Communicatie en publiciteit

Het Bestuur wenst op een open en inzichtelijke wijze verslag te doen van haar activiteiten in het algemeen en de besteding van de toegekende middelen in het bijzonder.

Stichting Werk aan het Fort zal een website opzetten waarop de ontwikkelingen rond het herstel van het fort en de organisatie van de dagbesteding te volgen zullen zijn.

Daarnaast zullen persberichten worden verspreid aan zowel plaatselijke als landelijke media bij het bereiken van belangrijke mijlpalen. Er zal een openingsdag gehouden worden op het moment dat het proeflokaal/ de horecagelegenheid geopend wordt. Ook rondom de opening van het Klompenpad en het Jan Blankenpad zal publiciteit gezocht worden.

Bij alle publiciteitsgelegenheden zal melding gemaakt worden van de subsidieverstrekkers en fondsen die het project ondersteunen. Tevens zullen bij de monumenten borden geplaatst worden met vermelding van de subsidieverstrekkers en fondsen. Ook op de website en via de sociale media wordt bekend gemaakt welke subsidieverstrekkers en fondsen een bijdrage hebben geleverd.

Bijlage: Beschrijving Fort Everdingen

Het rijksmonument is een mooi compleet fort met bouwwerken uit verschillende periodes. Het valt op door de centraal gelegen ronde geschutstoren en de vier verschillend gevormde bastions. Deze uitstulpingen dienden ter verdediging van de fortgracht en het fort zelf. In een ruime halve cirkel om de toren staat, op 6 meter afstand, een galerij (contrescarp). Aan de buitenkant is deze verstopt onder een metersdikke glooiend aflopende laag aarde. Het met waalstenen beklinterde padenstelsel is nog aanwezig.

De aanleg van het Fort bij Everdingen vond plaats tussen 1842 en 1847. Als laatste werd de geschutstoren gebouwd, met eigen fortgracht en ophaalbrug. Decontrescarpgalerij dateert van een kwarteeuw later en moest de toren opnieuw bomvrij maken. De dikke aarden beschermlaag om de gemetselde galerij diende hetzelfde doel. Er kwamen verder drie schuilplaatsen met verbruiksmagazijn bij en drie bergplaatsen voor geschut met munitiemagazijn en projectielenvulplaats. Decontrescarpgalerij is een van de weinige exemplaren die de linie rijk is. Tal van onderdelen zijn nog intact, zoals de lichtgang met vonkvrije lampnissen rond het munitiemagazijn. De vernuftige constructie met dik glas en luchttoevoer- en rookafvoerkanalen voor de petroleumlampen is nog aanwezig.

De ruime fortgracht is vrijwel geheel intact. Deze is uitzonderlijk vanwege de nog aanwezige sluizen en het – verlande – inundatiekanaal dat op de gracht aansluit. Ook in de omgeving is sinds de negentiende eeuw weinig veranderd, waardoor het authentieke waterlinielandschap nog goed zichtbaar is.

In een bomvrij gebouw zijn tekeningen te zien uit de Tweede Wereldoorlog, toen het fort in Duitse handen was. Een zeldzaamheid is de mitrailleurkazemat met stalen geschutskoepel (1939-40). De Duitsers bliezen de meeste andere op voor hergebruik van het kostbare staal.

Op het forteiland staan nog tal van andere gebouwen uit verschillende periodes, waaronder een fortwachterswoning met versterkte muren. Ter hoogte van het fort ligt in de Lek een indrukwekkende sluis, die het Lekwater naar de fortgracht kon laten stromen. Vandaar kon het water via een kleinere sluis naar een inundatiekanaal bij de zuidelijkste punt van de fortgracht. Kanaal en sluizen waren puur militaire middelen voor het onder water zetten (inunderen) van het gebied tussen de Diefdijk en Culemborg. Het fort moest onder meer de grote inlaatsluis verdedigen.